

Løgtingssetan liðug — hvat er úrslitið?

Stevnir nú meirlutin „rank og fri“ til húsa?

Týskvöldið hin 10. í h. varð lögtingssetan slitin fyri í ár.

Hvat er nú vorðið burtur úr? spyr fólk. Vit tæla, at særliga sambandsmenn kring landið stilla henda spurning. Teirra menn hava jú haft valdið, buktina og báðar endarnar. Teir hava nú í tvey ár — sum so mangan áður — sitið óðarvair á tingi, hava haft høvi til at gjørt orð til gerning, innfríð tey lyftir, teir góvu til valið. Men hava teir gjørt tað?

Vit vilja ikki svara fyr sambandsveljararnar, tað fellur ikki okkum til. Men okkum tykir, at menn hava góðar grundir at kenna seg vónsviknar, bæði á ein og annan hátt.

Tað er ilt at finna nakað av teimum uppsettu stórmálum, ið teir kunnu siga um; hetta hava vit loyst ella hesum eru vit komnir undir land við:

Havnirnar, ið alstórt róp er eftir? **Nei!**

Vegirnar, sum eru ein av teim mest brennandi spurningum manna millum? **Nei!**

Jarðspurningurin — landbrúskkúlin, landbúnaðarlógirnar, uppdyrkingarjorð til ognarleys, munabetri studning til traðarmenn og landbrúkarar sum heild? Eisini her ljóðar eitt **nei**, hóast tað hevur verið borið sambandinum í hendi at kunna gera nakað munagott — uppskotið um jarðgrunnin o.m.

Skúlaskipanini og mentunarlívinum viðvíkjandi? Heldur ikki her kann svarast ja, hóast ómetiliga gott høvi hevur verið til tess — lesurum er kunnugt hitt fyrri hin minna mannin óføra góða uppskotið, ið ministrið legði á ting í ár.

Hin miðlið umrøddu centraliseringin av okkara fiskasølu? **Nei!**

Eitt gott skil á kostspurninginum hjá okkara fiskimonnum? **Nei!**

Hjálp til okkara gomlu fiskimenn, eitt mál sum sambandsmenn rósa sær av at hava reist? **Nei!**

Arbeidsloysisstudningur? **O nei!** Avlamsfyringing ella onnur social forsyrg? **Nei, nei!** Einkin í ár, eftir língu vit krípulin av eini ellisrentu. Ikki talan um annað og meir av socialari forsyrg, sigur sambandið sum meirluti, og sjálfstýrið svarar amen.

ÚR SUDUROY

Ikki hægri skatt ella meiri skuld, segði sambandið. Men hvat er hent? — Amtsrepartitions-skattur er munandi hækkaður, tollurin er hækkaður við 25%, lögtingskattur er viðtikin, stórt lán er tikið.

Og hvussu er við forholdinum millum Danir og Føroyingar? — Sambandsins „Grundidé“ hevur sambandsflokkin sjálur hildið framm við at brotið, fyrst tá hann á sinni saman við sjálfstýrismonnum byrjaði við at taka „Skatteobjektet“ frá stálinum við at innføra toll uppá tubbakk, spiritus og ymsar sukurvörur, og nú tá ið hann er við at raka statsskatt til lögtingið. Og sjáldan hevur ljóðað hvassari tala móti tí danska ministerium enn sambandsins tala í ár á tingi.

Okkum nýtist ikki fleiri dómi. „Kendsgerningerne“ eru tessverri í hópatali, ið elva okkum at seta eitt stórt spursmálsteck við, tá ið meirlutin so reystliga beðyrar, at sambandsflokkin stendur „rank og fri“ við palmum í reinum (politiskt) hondum. Úrslitið er einki at syngja haleluja fyr — tíverri.

Kontant lönrindan viðtíkin á Føroya lögtingi.

1928 reistu javnaðarmenn málið um kontanta lönrindan á tingi. Men tingið vísti tá málinum frá sær við at siga til arbeidararnar og arbeidsgævarnar: „Gaa hen og forlig jer“, sum skaldið segði. Hetta livsmál fyrri arbeidarin, fiskimannin og hin arbeidandi flokkinn í síni heild varð sjálvandi ikki niðurlagt. Tað hevur verið reist aftur olt tey fylgjandi árin, 29—30—31—32, tó ultan positivt úrslit. Men kravið um at fáa burtur tað herviliga óskilið, at hin arbeidandi flokkurin kring landið einans sá mjøl og grýn og at kalla ikki kontant oyra fyrri silt arbeiði, minkaði ikki, fyrri tí at tingið stillaði seg tvørt og óbeinasamt. Tvørturímóti! Tað vaks í hvarjum í styrki, sum landsins álitismenn dráðu og dryggjaðu við at fremja málið.

Aftur í 1933 varð málið reist, og nú eydnaðist at fremja tað.

Lóguppskotið um kontanta lönrindan varð viðtikið við 13 atkvøðum av 21. Hetta er kanska ein hin munabesti sigurin, arbeidarin hevur vunnið. Nú reður um hjá arbeidarum og fiskimonnum at hevja sín rætt og ikki at loyva monnum at umganga lógina. Eydnast tað, verður tað eitt stórt framstig fyr allar partar, arbeidarar so vel sum teir arbeidsgævar.

Vit prenta her tað viðtíknuna lógina — at hon gongur í gongum á ríkisdegi, ivast vit ikki í.

Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

§ 1. Arbejdsløn skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og Daglejere ved Handelsforretninger, Fabrikker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaar paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og Andel i Arbejdere og Daglejere, som i Land udfører et hvilket som helst til Skibenes Udrustning hørende Arbejde, og Lønnen maa ikke erlægges med Kompensationer, medmindre der fundet er truffet en særlig Overenskomst i saa Henseende.

§ 2. Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 ommeldte Erhvervsgrene for bestemt Betaling (Akkord), forbeholdes med dens Erklæggelse som i § 1 fastsat.

§ 3. Arbejdskraft, der udfører daglønnet Arbejde i Land ved Fabrikker, Handler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløn udbetalt i det mindste ugentlig, medmindre der er Overenskomst om andet.

§ 4. Arbejdsløns Udbetaling sker i Arbejdstid paa eller ved Arbejdspladsen naar Arbejdsgiveren ikke har Kontor, hvor Lønuddbetaling finder Sted.

§ 5.

Der maa ikke fra Arbejdernes Løn gøres Fradrag i særskilte Øjemed uden deres Samtykke ved skriftlig Overenskomst. (Dog undtages kommunale Arbejdsforhold, hvor Kommunen er Arbejdsgiver, og det er presserende kommunale Restancer, det drejer sig om).

§ 6.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentlig, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløn er beregnet til, afsluttes i dette Tidrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er sluttet.

Arbejdsgugen slutter hver Fredag, og Lønningsgugen slutter hver Torsdag.

§ 7.

Ved vedtægtsmæssige Bestemmelser skal det kunne fastsættes,

1. at Løn- og Afdragsudbetalingen skal finde Sted inden bestemte Frister, der ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
2. at den af Arbejdere under 18 Aar fortjente Løn skal udbetales til Forældrene eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forvisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønuddbetaling umiddelbart til denne Arbejder under 18 Aar;
3. at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til Arbejdere under 18 Aar udbetalte Løneløb.

§ 8.

Arbejdere har Hjemmel til at kræve, at Sager, opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn, ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selvom de har Værneling andre Steder.

Der betales ikke Retsgebyr ved saadanne Sager.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1934.

Á Føroya lögtingi 1933.

Undir málinum um telefon út í Koltur kom A. Samuelsen framm við sambandsins „postulát“ um, at sjálfstýrið og javnaðarmenn vóru teir, ið ráddu fyrri borgum í lögtingssetuni 1928—32. Lögtingsmaður Viðstein tók lívið av hesum „mossni“ og greiddi frá, hvussu sambandið og sjálfstýrið hava verið og framvegis eru samdir um at nýta valdið til ein afturræðingspolitikk.

M. S. Viðstein: Tað er skiligt, at Kolturmenn vilja koma sær í betri samband við „kontinentið“, her Streymoyarnar. Teir liggja illa fyrri, og tá ið plássio er kyrravout, er teimum ein stórir saknur ikki at fáa boð frá sær. Tað skuldi verið skiligt, at tingið gekk umsóknarmonnum á móti. Vit hava ongandi haft nakran mann í telefonnevndini og hava tí ikki haft høvi til í nevnd at sett uppskotið viðvíkjandi telefonmálum.

Tá ið Andras Samuelsen kastar út í tingsalin, at hr. Jóanes Patursson kundi haft skaffað Koltursmonnum telefon í teim seinastu árunum, tá ið hann hevði reit fleirtal, so er hetta aldeilis misvisandi, um hann sipar til lögtingssetuna 1928—32. J. Patursson hevur haft reit fleirtal 1918 og nokur ár aftaná. Men fleirtalið, sum var frá á tingi í 1928—32, er tað sama fleirtalið, ið vit hava í dag, nevniliga sambandið og sjálfstýrið. Hetta sameinaða fleirtalið hevur tí eisini haft høvi til at skaffa Koltursmonnum telefon, og tað er í stand til tað enn, um bert viljin er til tess.

A. Samuelsen: Eg skal kunna dokumentera tað, at J. Patursson saman við báðum socialdemokratunum í árunum 1928—32 vóru eitt fleirtal. Tað stóð enná í einum blaði her, sum kom út um Ólavskona 1928 við bilotunum av hesum fleirtali við yvirskriftini: „Hin føroyski flokkurin“. Socialistarnir hava einki protesterað.

M. S. Viðstein: Tað er rætt, sum A. Samuelsen sigur, at eitt blað hevði myndirnar av sjálfstýringsmonnum og javnaðartingmonnum í Ólavskonu.

Jordens Stjerne.

Hvilket smudsigt Billede af Livet — hvilket sørgeligt og nedslaaende Panorama møder os ikke, naar vi Dag for Dag gennemløber Avisernes Telegrammer og Korrespondancer rundt om fra alle Egne af Jorden — af Jordens ensomme Stjerne!

For dette er jo det nye Billede, som Nutidens Universiteter og Skoler allerede nu er i fuld Gang med at prente ind i Slægten Sind: Jorden er en Stjerne!

Ikke — som Oldtidens folkene tænkte sig — en Jammerdal, et Provelens Land med en virkelig Engle-Himmel svævende ovenover vore Hoveder og et truende Helvede ventende nede under vore Fødder, —

Men en rigtig Stjerne som Mars, som Aftenstjernen, som de andre Millioners Millioner af Kloder og Planeter, der myldrer i Natten højt over Husenes Tage og fylder Universets bundløse Nat med deres evige Myldren — saa tæt som Myggesværme i Aftenstunden.

Jorden er en Stjerne. Dens Muld er Stjernemuld, dens Planter er Stjerneplanter, dens Byer er Stjernebyer — og om nogen er saa sværmerisk, saa han vil have en Stjerneboer at se, saa tage han sit Spejl ned af Væggen og se sig selv deri, thi det er en Stjerneboer, han ser i Spejlet.

Denne Tankegang, der synes saa sær, saa ny for os i denne Slægt, den er det, som er under Vejs gennem Universiteter og Skoler — under Vejs ud i Folkemasserne! Den vil — ef-

terhaanden som de gamle Slægter uddør — fylde de nye Slægter, den vil — alt fra Skolerne af — gennemtrænge deres Sind, deres Poesi, deres Sang og Religion med nye Tanker og Følelser fra Vugge til Grav.

Jo det er sandt. Ordet: »vor lille Stjerne« begynder allerede at snige sig ind i Avisernes og Journalernes Artikler og Kroniker, hist og her i en Tale, nu og da i en daglig Samtale eller i en Aftens Diskussion.

Men vil den komme til at betyde noget for Menneskenes Aandsliv? Kan et Menneske blive gladere, roligere, klogere og tryggere ved at løfte sine Tanker op fra Dagens Strid og rette dem mod Stjernerne? — ligesom de Troende i Middelalderen søgte Styrke og Fred i Troen?

Ja. Det paastaar i hvert Fald Astronomerne.

Den danske Digter Thøger Larsen, der selv var lidenskabelig Astronom, brugte i eet af sine skønne Stjernedigte det Udtryk, at han »rensede sit Øje« ved at rette sin Kikkert op imod Nattehimmels Stjernerkluger.

Hvorfor »rensede«? Jo — for al den Smaalighed, alt det Smuds, hans Øje i Dagens Løb havde set, alle de Skuffelser og bitre Stunder, han i Dagens Løb havde haft, de ligesom svandt hen til intet, naar hans Øje fordybede sig i Natterummets iskolde Majestet og lydløse Vrimmel af Verden. Og naar han derfra atter vendte sig tilbage mod Dagens Smaaligheder, saa syntes de ham saa ligegyldige, saa de saarede ham ikke mer, Han havde

faaet Fred — noget af Stjernerens sind. Han havde »renset« sit Sind.

Jo, men gaar det saa ikke Astronomerne i vore Dage paa samme Maade, som det gik de Troende i fordums Tid? Naar de vendte Blikket bort fra Dagens Ergrelser og Kampe og bort imod Evighedens Storhed og Fred, saa fik de ganske vist Stillehed i Sindet, men samtidig lukkede de bort fra Dagens Kamp. De blev Drømmere, der glæmte, at Dagens Kamp skal kæmpes. Det er dér, at Livet foregaar. Det er dér, og hverken i Kunst eller Drom eller Religion eller Astronomi, at Menneskeslægten skal staa sin Prove.

Og dette er selvfølgelig sandt. Det er paa denne — vor egen.